

Föreningen Minsveparen M 20 Verksamhetsberättelse för år 2025

M 20 på Baggensfjärden, foto CG Wahlin

Fartyget M 20, året i siffror

Antal gångdagar till sjöss	50 dagar
Antal hamnbesök	48
Tillryggalagd distans	1426 M
Antal besättningsdagar	260 dagar
Antal passagerare till sjöss	320
Antal besökare vid hamnbesök	2 335
Antal besökare vid fartygspiren	3 735*
Totalt antal besökare	6 400

*Totalt antal personer som besökt piren under året är 67 175.

Dessa har haft möjlighet att beskåda M 20 från kajen.

M 20 vänner!

Jag ville börja med att tacka alla medlemmar för era stora insatser för att bevara och tillgängliggöra vårt marina kulturarv – museifartyget M 20. Vi har en fantastiskt fin stämning och ett gott kamratskap inom föreningen. Tillsammans gör vi skillnad!

Sammanfattning av året

Bevara fartyget. Under hösten genomförde vi en omfattande renovering av fartygets akterskepp. Fartyget låg indockat i Västra dockan på Beckholmen i tio veckor före jul 2025. Tack vare idogt arbete från våra medlemmar och skickliga inhyrda timmermän byttes hela akterspegeln samt ett tjugotal bord – i tid och inom budget. **Visa fartyget.** Under året besökte fartyget 48 hamnar och över 2 000 personer kom ombord. M 20 fortsatte att leva upp till epitetet ”Sveriges mest mobila museum”. **Bevara oss väl.** Tillsammans med segelfartyget R 12 Princess Svanevit gick M 20 genom Göta kanal till Motala och tillbaka. Syftet med resan var att skapa intresse för vikten av att bevara vårt flytande kulturarv. **Berätta om fartyget.** Föreningen visade upp fartyget och berättade om dess historia vid flera tillfällen på Sjöhistoriskas fartygspir på Djurgården, bland annat under Stockholms kulturnatt, firandet av Judiskt liv – 250 år i Sverige samt nationaldagsfirandet den 6 juni. **Militärhistoriska resor.** Under året genomförde föreningen flera militärhistoriska resor till Vaxholms kastell. En längre militärhistorisk kryssning gick till Stockholms södra skärgård. Resorna var mycket uppskattade av både medlemmar och allmänhet, och samtliga avgångar blev fullsatta. **Charterverksamhet.** Fartyget hyrdes vid flera tillfällen av föreningar och privatpersoner. Extremtävlingen ”One Water Race (OWR)” hyrde in M 20 under en vecka som förläggingsfartyg för sina tävlingsfunktionärer. **Medlemmar.** Föreningens verksamhet byggde helt på våra medlemmar. Under året ökade medlemsantalet glädjande nog med 36 personer till totalt 380 medlemmar (+10,5 %). **Ekonomi.** Föreningen hade en stark och stabil ekonomi med en kassabehållning på cirka 700 tkr, trots den omfattande investeringen i ett nytt akterskepp. Årets resultat uppgick till +125 tkr. **Framtid.** Vår ambition och plan ligger fast: M 20 skall bevaras som ett aktivt, sjögående museifartyg minst fram till 100-årsdagen den 1 april 2041.

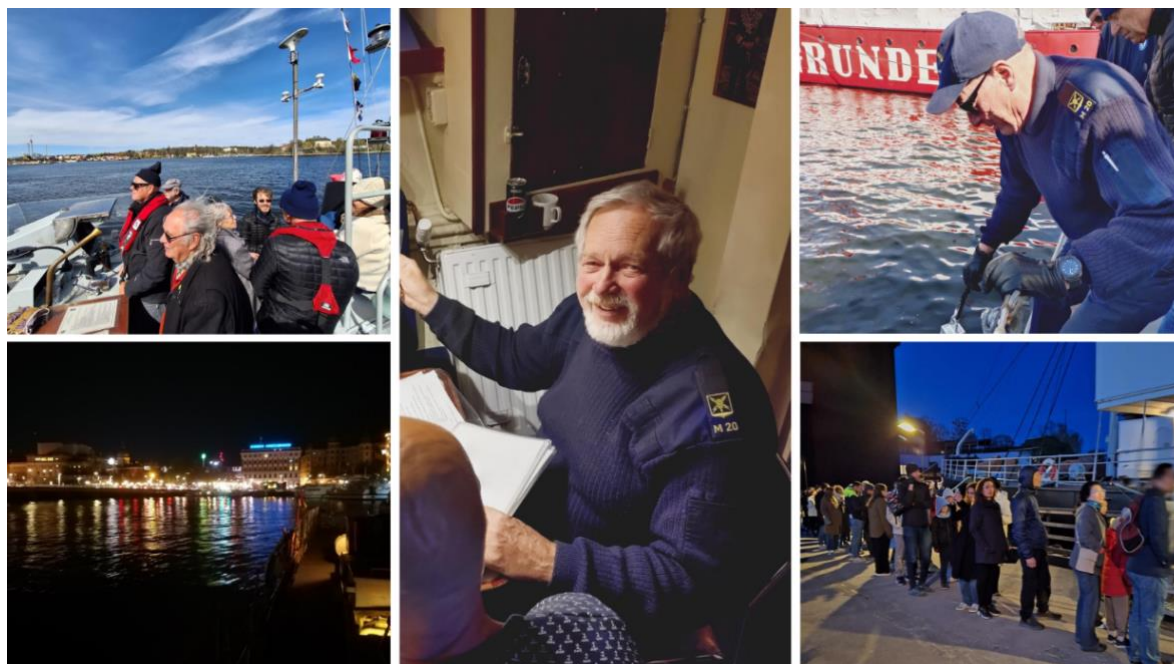

Lyckat årsmöte med namnbyte

Måndagen den 31 mars samlades cirka 35 medlemmar till årsmöte på Drottning Victorias Örlogshem. Kvällen inleddes med kamratlig samvaro och enklare förtäring i god stämning. Kvällens gästtalare var Johan A. Boström, som höll ett mycket uppskattat och intressant kåseri om Stockholms sjöförsvaret genom historien. Därefter följde årsmötesförhandlingarna med bland annat val av styrelse och funktionärer. Den föreslagna stadgeändringen antogs enhälligt, och föreningens namn ändrades därmed till **Föreningen Minsveparen M 20**. Vid mötet tilldelades Föreningens Hedersbord till de avgående styrelseledamöterna Richard Låftman och CG Wahlin för deras extraordinära insatser för föreningen och vårt marina kulturarv. Anders Torelm omvaldes som ordförande. Göran Algernon och Karl-Owe Svensson omvaldes som ledamöter i styrelsen. Göran Sjöquist och Bengt Wallén valdes in som nya ledamöter. Tomas Kilström, Tommy Karlsson, Per-Anders Emilsson och Emil Oldenburg hade ett år kvar på sina mandatperioder. Michael Berlin och Oscar Wikander omvaldes som revisorer. Till valberedning valdes Malin Harström och Johan Boström.

M 20 rivstartade säsongen

Helgen den 25–27 april inledde M 20 årets sjöperiod med en riktig rivstart. Det var fullt skepp och intensiv verksamhet hela helgen: utbildning, läkarintyg, kulturnatt, Öppet skepp och sjöturer. Åtta medlemmar deltog i helgens fartygschefskurs under ledning av Åke Foghammar. Kursen hade ett fullspäckat program med genomgång av säkerhet, behörigheter, nautiska system, maskinsystem, rutiner och utrustning. Fartygets nya räddningsstege testades. Parallellt med fartygschefskursen förnyade 13 medlemmar sina läkarintyg genom föreningens egen fartygsläkare, Eric Jannerfeldt. Under Stockholms Kulturnatt, lördagen den 26 april kl. 18.00–24.00, var fartygspiren öppen för allmänheten och M 20 höll Öppet skepp. Besökarna strömmade till under hela kvällen, trots det något kyliga vädret. Flera tusen personer beundrade fartyget från kajen och fick information av våra medlemmar. Totalt fick 325 personer en guidad rundvandring ombord på M 20. Kvällen avslutades med en uppskattad "månskenstur" på Stockholms ström – ett fint och stämningsfullt sätt att inleda säsongen 2025.

Bildcollage från rivstart av säsongen den 25–27 april

Grosshandlarna stöttar M 20

Den 23 maj höll Stockholms Grosshandlarsocietet och Skeppsrederierna sitt årsmöte. I samband med mötet delades ett stort antal resestipendier ut till duktiga studenter, bland annat från Handelshögskolan. Utöver stipendierna delade Grosshandlarna även ut marint stöd till fyra fartygsföreningar. Föreningen Minsveparen M 20 tilldelades 100 000 kronor som bidrag till reparationen av akterskeppet. Förutom ett diplom mottog vi även Grosshandlarnas emblem i mässing att montera ombord. Vi var mycket tacksamma och hedrade över detta fina stöd till arbetet med att bevara vårt marina kulturarv. Årsmötet avslutades med en ytterst trevlig lunch tillsammans med stipendiaterna på Operaterrassen.

Nationaldagen och 20-årsjubileum

Fredagen den 6 juni samlades cirka 1 500 personer för att fira Nationaldagen på fartygspiren vid Galärvarvet. Piren var fylld av folk, och M 20 höll öppet skepp med över 200 besökare. Vi hissade stor flaggning och paradflagga akter. Under firandet hölls tal av Chefen för Kustbevakningen och Mats Djurberg från Sjöhistoriska, det sjöngs opera och nationalsång, och historiska flaggor visades upp. Firandet avslutades med en parad av vackra veteranbåtar ritade av Tidemann, Jac Iversen, Laurin, Ljungström, Forslund, Pettersson, Plym med flera – en verklig orgie i mahogny, svepande linjer och mångdubbla lager lack.

Efter nationaldagsfirandet samlades ett trettiotal M 20-vänner ombord för att fira Föreningen Minsveparen M 20:s 20-årsjubileum. Föreningen grundades av Anders Håkansson med flera på Vasamuseet den 9 juni 2005. Sedan dess har föreningen ideellt och med frivilliga krafter bevarat och visat upp vårt fina museifartyg. Vi skålade, åt snittar, umgicks i mässen och delade gamla sjöminnen – en mycket trevlig kväll. Kvällen avslutades i ett lätt sommarregn med en flaggceremoni där medlem Fredrik Lundstedt förtjänstfullt blåste tapto. Stort tack till alla som hjälpte till och till alla som kom för att hedra både vår Nationaldag och vår fina förening!

Bilder från Nationaldagsfirandet på fartygspiren den 6 juni

Förnyad klassning som Traditionsfartyg

Efter genomförd rederiinspektion och omfattande pappersexercis beslutade Transportstyrelsen den 23 juni 2025 att förnya M 20:s klassning som Traditionsfartyg för ytterligare en femårsperiod. Krav för att klassas som Traditionsfartyg är:

- Traditionellt sjömanskap och teknik ligger till grund för fartygets framförande – M 20

framförs med optisk navigering som huvudmetod

- Fartyget är av kulturhistoriskt värde – M 20 är ett K-märkt museifartyg
- Verksamheten har inget kommersiellt syfte – Föreningen Minsveparen M 20 är en ideell förening

Traditionsfartyg är klassade som kulturhistoriskt värdefulla fartyg, och huvudsyftet är att de ska ges möjlighet att segla internationellt (inom de så kallade MOU-länderna) med nationella certifikat. Dessutom ger klassningen vissa förmåner vad gäller bemanningsregler. Tillsyn och besiktning från Transportstyrelsen är avgiftsfri för fartyg som både är klassade som Traditionsfartyg och K-märkta.

M 20 på sjöturer; Förtöjd i Öregrund. Under ordförandes ledning vid Landsorts fyr. Förtöjd vid Arholma handel

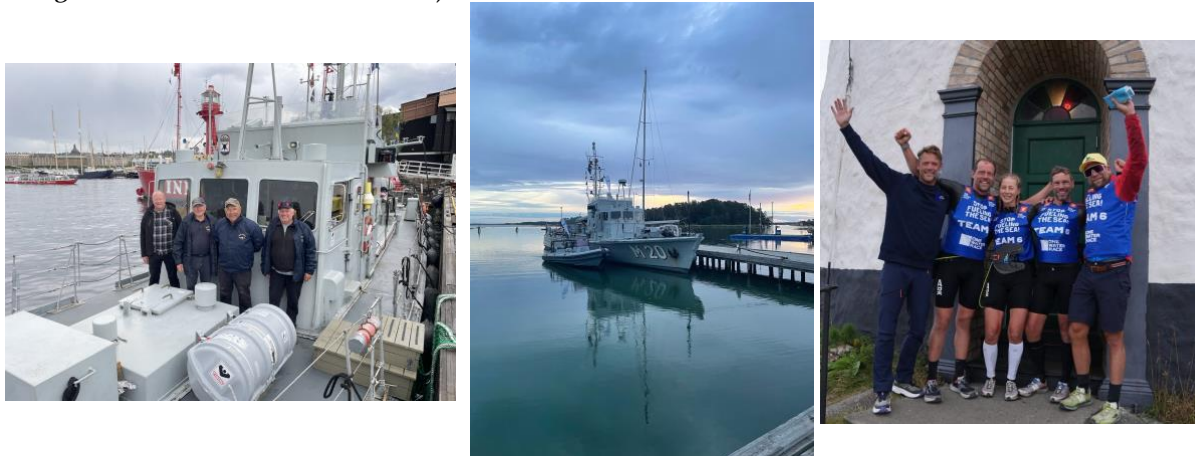
Bevara oss väl!

Två av Sveriges mest ikoniska träfartyg – örlogsfartyget Minsveparen M 20 och den klassiska tolvan Princess Svanevit – gick under sommaren i konvoj genom Göta kanal under parollen ”Bevara oss väl!”. Syftet var att lyfta frågan om bevarandet av Sveriges flytande kulturarv – fartyg som speglar vår historia, vår sjöfart och vår framtid. Fartygen är båda byggda på Plyms Neglingevarv, med samma teknik och material, bordläggning av mahogny på stålspant och med däck av Oregon Pine. Båda är K-märkta av Sjöhistoriska museet; M 20 som tidigare örlogsfartyg och Princess Svanevit som fritidsbåt. Sveriges flytande kulturarv består av hundratals traditionella fartyg – från fiskebåtar och ångslupar till segeljakter och örlogsfartyg – som tillsammans berättar vår maritima historia. Men detta arv är hotat. Uppropet ”Bevara oss väl” syftade till att uppmärksamma behovet av att inte bara bevara fartygen utan också att hålla dem levande och sjögående.

One Water Race

Den 19 augusti lämnade tio elitlag Arholma för en cirka 250 km lång tävling mot Landsort, bestående av löpning, simning och orientering – nonstop, dygnet runt i cirka 60 timmar. Tävlingen var en kraftmätning där både fysisk uthållighet och mental styrka prövades under extrema förhållanden. M 20 hyrdes in som depåfartyg och inkvarterade ett teknikgäng som laddade batterier samt ett gäng ”löpare” (fotografer) som följde de tävlande lagen dygnet runt. Totalt sov cirka 25 personer i skift ombord på M 20. Batteriladdning av kameror, GPS-sändare, drönare med mera skedde i duschen (före detta skorstenen) – ett tryggt och säkert utrymme ovan däck. M 20 följde de tävlande längs rutten: Arholma, Husaröleden och nattnavigering på Kanholmsfjärden, med några timmars nattvila i Sandhamn. Tävlingen fortsatte över Ornö och Utö, där M 20 förtöjde under natten innan kursen sattes mot Danziger Gatt. Fartyget passerade både Långbälings- och Järnholmssund. Efter 60 timmars stenhård tävling nådde endast två av tio lag målet vid Landsorts fyr, vilket M 20 och briggen Tre Kronor följde från sjön. Därefter gick M 20 med besättning till Nynäshamn för natten, och på fredag morgon fortsatte återresan mot Stockholm via Saltsjöbaden och Baggensstaket. Besättningen på M 20 var trötta, nöjda och glada efter en intensiv vecka till sjöss.

M 20 besättning under One Water Race. M 20 förtöjd Utö. Det vinnande laget vid Landsorts fyr.

Succé för M 20:s militärhistoriska resor

M 20 fortsatte under året med våra populära dagsresor för allmänheten till Vaxholm. Kryssningarna gick genom Stockholms vackra inre skärgård, mellan Galärvarvet på Djurgården och Vaxholms kastell, med sin fästning med anor från Gustav Vasa.

Den 5–7 september genomförde M 20 en tredagars militärhistorisk resa genom Stockholms södra skärgård. Resenärerna samlades ombord på torsdagskvällen, och på fredag morgon kastade M 20 loss. Första stoppet var Vaxholms kastell, där Erik Himmelstrand från Vaxholms Fästnings Museum berättade om kastellets spännande historia. Därefter gick resan vidare till den relativt okända Djurhamn vid Djurö. På kvällen förtöjde M 20 vid Dalarö, där deltagarna avnjöt en god middag på Tullhuset hos krögaren Lasse Ejderklint. På lördagen gick resan genom Flottans legendariska leder, genom Långbälings- och Järnholmssund över Mysingen till Älvsnabbenmonumentet, som uppmärksammar Gustav II Adolfs avfärd till trettioåriga kriget 1630. Resan fortsatte genom Skramsösund förbi Musköbasen. Vi förtöjde vid Märsgarn och besökte Horsfjärdsmonumentet, till minne av Jagarolyckan den 21 september 1941, där 33 personer omkom. Därefter gick vi till Gålöbasen, där vi fick en grundlig och mycket intressant genomgång av torpedbåtarnas historia och nutida verksamhet inom Veteranflottiljen, presenterad av Rune Andersson med flera. Dagen avslutades med en uppskattad grillafton på kajen vid Gålö.

På söndagen gick M 20 först till Dalarö skans, där vi studerade skansen och dess historia. Därefter passerade vi Saltsjöbaden och fortsatte till Baggensstaket, där M 20 förtöjde vid Skogsön. Vi fick en mycket initierad och trevlig guidning av arkeologen Martin Rundqvist, som berättade om Stäkets långa historia, och framförallt händelserna 1719 när ryssarnas framfart mot Stockholm stoppades här. Besöket avslutades med ett besök vid August Plyms familjegrav på Skogsö kyrkogård. M 20 byggdes ju vid Plyms varv i Neglinge, och vi hedrade familjen Plyms minne med ett fyrfaldigt leve. Söndag eftermiddag förtöjde M 20 vid hemmahamnen på Galärvarvet, och ett gäng trötta men glada och nöjda resenärer klev iland. Se bifogat bildcollage.

Höstmöte 12 november

Vid föreningens ordinarie höstmöte på Beckholmen den 12 november samlades ett trettiotal M 20-medlemmar. Programmet innehöll kamratlig samvaro med skaffning och dryck, formellt medlemsmöte, reseberättelser från 2025 samt en genomgång av den pågående renoveringen av M 20:s akterskepp. Det formella medlemsmötet avklarades snabbt; enda beslutspunkten var nästa års medlemsavgift, som förblev oförändrad. Därefter gjorde ordförande en sammanfattning av årets resor och aktiviteter. Den pågående renoveringen av akterskeppet presenterades utförligt: Åke Foghammar gick igenom projektet i stort, och vår tekniska projektledare Mattias Malmros berättade om konsten att renovera gamla träfartyg. M 20 Hedersbord 2025 tilldelades Lars H. Landström med följande motivering:

”Lars Landström har med stor hängivenhet och noggrannhet under tjugo års tid tjänstgjort som maskinchef på fartyget M 20. Lars har dessutom tagit fram en ovärderlig informationspärm med text och bild om alla de otaliga reglagen, pumparna och utrustningen i det över åttio år gamla museifartyget M 20! Dessutom är Lars en mycket uppskattad skeppskamrat med ett stort och varmt hjärta.”

Efter ett mycket lyckat och trevligt höstmöte tog sig alla nöjda och glada medlemmar genom höstmörkret över Beckholmsbron till Djurgården för hemgång.

Lars Landström mottager föreningens Hedersbord av ordförande Anders Torelm

Renovering av M 20:s akterskepp

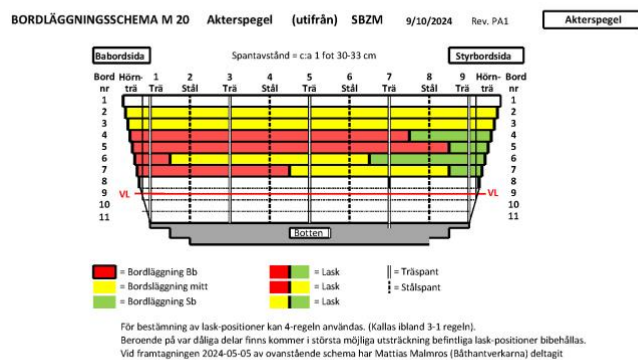
Det K-märkta museifartyget Minsveparen M 20 har nu passerat 83 år och är på väg mot sitt 100-årsjubileum. Fartyget sjösattes 1941 och gick därefter direkt i flottans tjänst, i både krig och fred, fram till 2004. Sedan 2005 har den ideella Föreningen M 20 ansvarat för drift och underhåll. Fartyget har hela tiden hållits fullt klassat och i gott sjövärdigt skick, men tidens tand har satt sina spår. Vintern 2020/21 genomfördes en omfattande renovering av förskeppet, då stäven i ek och 40 bord i mahogny byttes ut – ett projekt som blev en stor framgång, både tekniskt och ekonomiskt. Vid en rutininspektion i maj 2023 påpekade Transportstyrelsen vissa brister i akterskeppet. För att upprätthålla god sjövärdighet och

uppfylla kraven behövde akterskeppet genomgå en större reparation. Första steget var att genomföra en ordentlig förstudie för att utreda vilka åtgärder som skulle vidtas och vilket materielbehov som föreligger. Förstudien genomfördes mellan november 2023 och februari 2025. Föreningen fick ett bidrag om 50 tkr från Stiftelsen Maritimt Kulturarv (SMK) för detta arbete.

Den stora renoveringen av akterskeppet utfördes mellan 29 september och 11 december 2025 i Västra dockan på Beckholmen, av erfarna timmermän med stöd från föreningens medlemmar. Fartyget sjösattes igen den 11 december. Ett visst läckage uppstod efter torrsättningen, troligen på grund av att fartyget satt sig något, så några laskar (skarvar i bordläggningen) läckte. De första nätterna hade vi nattvakt och flera länsumpar utplacerade, men efter några dagar gick skrovet ihop igen. Projektet överträffade alla förväntningar – vi höll både tidplan och budget, vilket nästan aldrig händer vid renovering av gamla träfartyg. Orsaken till detta framgångsrika projekt var:

- En noggrann förstudie som tydligt definierade åtgärder och materialåtgång.
- En tydlig projektplan som klargjorde vem som skulle göra vad och när.
- Noggrann projektstyrning och veckovis uppföljning mot budget.

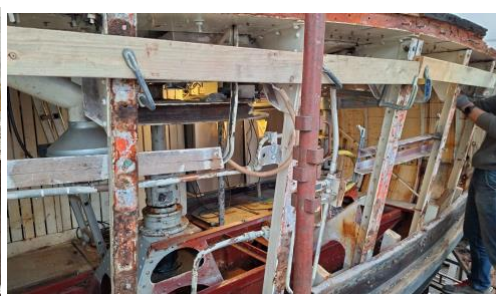
En stor eloge till projektledningen: Åke Foghammar, Mattias Malmros och Tomas Kilström!

FÖRENINGEN M20 / ÄF

p117q98kk3aqv1ggm1vmf1j01cb4.xlsx

Bilaga 3 till PROJEKTSÄKERHET Förstudie 202412

Bordläggningsschema över de bord som skulle bytas. M 20 i dockan på Beckholmen. Tre bilder på M 20 akterspegel: Före, under och efter renoveringen.

Hela projektet med renovering av M 20 akterspegel finns dokumenterat i ett tiotal korta videofilmer på M 20 Youtube-kanal: <https://www.youtube.com/@MinsveparenM20>

Sjöhistoriska museet

Vårt samarbete med fartygets ägare, Sjöhistoriska museet, fortsatte att utvecklas positivt. Vi har ett förtroendefullt samarbete och goda kontakter med museets ledning, samt ett mycket bra samarbete med museets personal på museipiren när det gällde praktiska frågor kring fartyget.

Utställningen "Räddningen över sundet" behandlar M 20:s medverkan i räddningen av tusentals danska judiska flyktingar över Öresund 1943 har visats under 2025 på Sjöhistoriska museet i Stockholm och på Marinmuseum i Karlskrona. Utställningen har nu gått vidare och kommer visas under 2026 på i Landskrona museum. Sjöhistoriska museets överordnade myndighet har fått utökat ansvar för arme- och flygmuseer och bytt namn till namnet *Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria*. (SMMTF).

Utställningen "Räddningen över sundet". Besök ombord på M 20 från myndigheten med det långa namnet SMMTF under ledning av överintendent Lars Amréus.

M 20 i media

Under 2025 fortsatte föreningen sin satsning på att sprida information om fartyget M 20 och föreningens verksamhet i media. Bland annat skickade vi ut pressmeddelanden om våra resor och aktiviteter.

Resultatet blev ett femtontal tidningsartiklar. Framförallt uppmärksammades vår resa genom Göta kanal tillsammans med Princess Svanevit. Även röjdykarnas resa till Valdemarsvik fick medial uppmärksamhet i lokalpressen. I tidningen Båtklassiker publicerades dessutom ett längre reportage om M 20.

Reportage om M 20 i tidningen Båtklassiker. M 20 går in mot hamnen i Valdemarsvik. Foto Michael Bercu, Nyheter Valdemarsvik (NT)

Medlemmar

Föreningen hade under året en fortsatt positiv medlemsutveckling. Antalet nya medlemmar under 2025 var 36, vilket gjorde att medlemsantalet vid årets slut uppgick till 380 personer – en ökning med cirka 10 % jämfört med föregående år. Antalet medlemmar i Facebookgruppen Minsveparen M 20 var cirka 2 700, en ökning med ungefär 2 500 sedan 2019. Den starka positiva utvecklingen kan tillskrivas att föreningen fortsätter att vara mycket aktiv och synlig i olika sammanhang.

Ekonomi

Föreningens ekonomi är god, trots stora utgifter för renoveringen av akterskeppet. Den totala kostnaden för renoveringen uppgick till cirka 1,3 Mkr, vilket finansierades genom:

- M 20 reparationsfond: 525 tkr
- Eget arbete: 250 tkr
- Bidrag från fonder: 275 tkr
- Stöd från medlemmar: 265 tkr

Föreningens ekonomiska resultat för 2025 blev +125 tkr. Den operativa verksamheten finansierades genom medlems- och passageraravgifter. Reparationsfonden har ianspråktagets för renoveringen av akterskeppet, men föreningen har ändå en kassa på cirka 500 tkr vid årsskiftet. Kassan beräknas öka till cirka 700 tkr i början på 2026 tack vare externa bidrag och donationer. Föreningen är mycket tacksam för det fortsatta stora stödet från både fonder, stiftelser och privatpersoner under året:

- Stiftelsen för Marint Kulturarv: 50 tkr
- Stockholms Grosshandlarsocietet och Skeppsrederierna: 100 tkr
- Konung Gustav VI Adolfs fond för svensk kultur: 150 tkr
- Stiftelsen Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek: 150 tkr
- Medlemmar: 265 tkr

Julklappar! Den 3 december meddelade Konung Carl XVI Gustaf att M 20 tilldelats 150 tkr till renoveringen av akterskeppet från Stiftelsen Konung Gustav VI Adolfs fond för svensk kultur. Stiftelsen Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek (SMB) meddelade likaså att M 20 tilldelats 150 tkr. Tack vare stödet från Konungen och andra generösa bidragsgivare kan vi fortsätta vårt arbete med att bevara och tillgängliggöra det marina kulturarvet.

SMB

Bidrag från HM Konung Carl XVI Gustaf. M 20 under Fartygschef Åke Foghammars ledning passerar Kungliga Slottet. Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek (SMB)

Militärhistorisk resa 5-7 september 2025

